

Hajdú Éva

Életbevágó csacsogások

 Publio
KIADÓ

Életbevágó csacsogások

Hajdú Éva

2014

Publio kiadó

Minden jog fenntartva!

*„Remélem, elérem a magas kort és az utolsó években nem kívánok dugáruként semmit sem a hátsó zsebemben a túlvilágra csempészni; remélem akkorra már senkinek sem irigylem ki szájából a falatot és karjából a nőt; nem lesz eldugott bosszúm, nem lesz tartozásom, és nem fogok botorul elmulasztott dolgokon keseregni.”
(Hamvas Béla: A bor filozófiája)*

Az Ölelős, a Zizi és a Morgós

*„Ha valakit megsértünk, legalább elismerjük vagy tudjuk, hogy létezik; de ha nem vagyunk hajlandók meghallgatni, az olyan, mintha számunkra nem is létezne.”
(John Lukacs)*

Tegnap óta gondolkodom a tegnapon, amikor a kisváros főterén találkoztunk. Nem könnyű összehozni egy közös időpontot, mert egyikünk elköltözött egy messzi városba, ahonnan havonta csak egyszer, rövid látogatásra tér haza. Vasárnap délutáni tavaszi fények futkároztak, világítottak ránk a téren. Megöleltük egymást külön, majd hármasan is a kisváros főterén, miközben jöttek-mentek a parkolóhelyet kereső autók. Ahogy kikészültem az időtlenül kedves hármas üdvözlésből, láttam a minket bámuló mosolygós arcokat. Szeretném remélni, az ölelés ragadós. A kávézós, sétálás találkozás négy órán át tartott, hogy kivezzünk magunkból mindazt, ami közénk tartozott, de hogy mennyire kevés ekkor a négy óra, azt rajtunk kívül még Freud és Jung tudja, akik első bécsi találkozásukkor tizenhárom órán át beszélgettek egymással.

Tegnap óta gondolkodom a tegnapon. Olyan, mintha összejárnánk, pedig nem. Hetente beszélünk, ritkán találkozunk, és annyira különbözőek egymástól! Egyikünk végtelen türelmével képes kitűnni a tömegből. Akkor is tűr, amikor ezzel már ront a kapcsolaton. Tűr akkor is, amikor fel kéne vállalni egy jó kis konfliktust. De ezt ő is tudja és különben is, mindez már a múlté. Türelme a megbocsátásból fakad. Egyszerűen nem jut el még a neheztelezésig sem. Nála úgy működik a megbocsátás, hogy lepörög róla a sértés, mintha meg sem hallotta volna. Szerintem ez a megbocsátás nagydoktora, amikor a sértés lepattan, nem gyilkol belül. Világbanjok ebben, én meg csodálom őt. Amolyan ölelős típus. Férje csalta egy időben, ami nem csoda, ha tudjuk, hogy kettőn áll a vásár. De ennek már vége. Amikor kijött a babaházból, gyerekesen idegesítő felnőttből fel-nőtt lett. Azóta a férje is változott, például sokkal türelmesebb lett a feleségével. Szóval nem kevesebb történt, mint hogy újra egymásra találtak. Aztán a nővel, akivel a régi időkben csalta a férje, egyszer összefutott egy fogadáson. Amikor meglátta a nőt, odament hozzá, meg akarta ölelni, de a nő visszahőkölt és eltűnt. Ha nem fut el ilyen gyorsan, biztosan ráveti magát és megöleli férje volt szeretőjét. Annál is inkább, mert a volt szerető súlyos beteg. A kávézóban csak ennyit mondott: „Én megöleltem volna, csak nem hagyta.” Láttam a szeme különös mosolyát, szíve átütött a szembogarán, így tudtam, hiszek neki. Hogy megölelte volna.

Még nem tudok mosolyogni, csak keveset, de ez nem elég, mert sokat kell mosolyogni. Az Ölelős mindig mosolyog, amikor ránéz valakire, ezzel ő maga teszi könnyűvé ölelése elfogadását. Talán ez a mosoly hiányzott a kislány arcáról, akit egy népünnepélyen láttam. Tömeg hömpölygött mellette, míg tartotta papírtábláját: Ingyen ölelés! Rövid pillanatig néztem őt, szomorúan bámulta a betont. Az ölelés mosolygós műfaj.

Egy idős papot hallgatva rájöttem, miért nem tudok mosolyogni. Mert a napi, apró örömöknek nem tudok örülni. Nincs meg erre a képességem. A pap megjárta a Gulágot. Megbökösött az Isten -mondta, majd valahogy így folytatta: „Lassan rájöttem, hogy nem a paragrafusok, nem egy megszületett ítélet miatt vagyok itt, hanem azért, mert itt a helyem. Dolgom van erre felé.” Öregsége nem volt képes megkoptatni csillogó lényét, ahogy azt mondta, hogy „A Gulágon négy pontja volt a túlélésnek. Először is megkeresni a nap apró örömeit. A második: nem panaszkodunk. Harmadik: megmutatom magamat.” Így mondta az öreg: megmutatom magamat. Ez azt jelenti szerintem, hogy hűséges vagyok az elveimhez, hű maradok magamhoz. A túlélés negyedik pontja: kapaszkodom felfelé, mert csak Istenbe lehet. Miután felsorolta és elmagyarázta pontjait az öreg, a riporter megkérdezte, hogy hát akkor, mik a túlélés mai szabályai. Az öreg négy pontja nem változott a Gulág óta. A túlélés négy szabálya ma is ugyanaz, mit kell ezen változtatni? Tud valaki jobbat? Hogy rátalálhatok az életem észrevétlen örömeire, hogy nem kell panaszkodnom, hogy felfelé kapaszkodhatok, nem pedig széjjel, és hű vagyok az igazi értékeimhez? Az öreg pap négy pontja rádöbbenett, miért nem vagyok mosolyra programozva. Nem én találtam a riportot, az öreg talált meg engem. Rádöbbedni, észrevétlenül rájönni magamra. Nehéz emberi mesterség ez. De addig, amíg e mindenség napjaiban újra és újra találok valamit, ami rádöbbedt magamra, akkor biztosan tudom, hogy még élek. A mosoly a lélek C-vitaminja.

Az Ölelős a másikunkhoz is érintéssel közeledett, aki társ kapcsolatban feszült és feszített tovább maga körül mindent. Ők ketten közös társaságból ismerték egymást. Egy alkalommal, amikor még friss volt az ismeretségük, a másikunk egy beszélgetés végén kiviharzott a helyiségből. Az Ölelős persze ment utána. Sietek! -mondta az Ölelősnek hátravetve. Nem baj, futok utánad -lihegett mögötte az Ölelős. Nem érted, hogy ne gyere utánam? -gorombáskodott a másik. Válasz: „Csak szeretnék megölelni.” Hagyj békén, nem érted? -zavarta el őt a másik. Hiába. Az Ölelős nem tárgított. Addig ment utána két sarkon keresztül, míg a másik meg nem állt és megengedte, hogy megölelje őt. Mindezt tegnap mesélték el nekem. Zizi voltam - mondja a másik. -Igen, teljesen zizi volt -mondja az Ölelős. Ahogy a kávézóban mosolygósan sandítanak egymásra, elhiszem, hogy Ölelős és Zizi barátok lettek.

Ami engem illet, ha elfutsz előlem, biztosan nem megyek utánad. Egyszerűen nem merek. Nem merek így szeretni. A változás akadálya mindig a merés hiánya. John Lukacsot, kedves gondolkodómat idézve, ez merészség a gyávaságra. Szóval, ha valamit nem merek megtenni, ami erősebbé tene, akkor túl merész vagyok. A gyávaságra.

Tegnap óta gondolkodom a tegnapon, mert annyira különbözünk egymástól. Azt hiszem, az önváltozás igénye az, ami összeköt minket. Engem az vitt Ölelőshöz és Zizihez, hogy meghallgatták az ömlengésem. Nekik kiönthettem magamat, mint vödörből a vizet, mindazt, amin keresztül megyek, amikor épp kóstolgattam az őszinteség kíméletlen műfaját. Eljutottam egyszerűen egy pontra, ahol nem akartam olyan ember maradni, amilyen vagyok. Muszáj megváltoznom, a saját érdekeimben! Egy csoport segítségével valahogy elkezdődött ez a finom, észrevétlen munka. Egyre jobban éreztem magam a bőrömben, már nem akartam vegetálni. Már kezdett tetszeni az élet. Közös társaságunkban elkezdtem mondogatni, hogy mennyire jobb így, másként élnem, őszintébben magamhoz. Hogy a sok hülye szokásom, gondolatom terhe már nem is annyira nyomasztó. Kezdek felszabadulni saját hazugságaim alól és ez boldogító érzés; hogy kezdek felnőni végre, negyven évesen, hiszen nem a kor tesz fel-nőtté, hanem a nehéz munkával megszerzett érettség. Ilyeneket kezdtem el mondogatni. A legtöbben bolondnak néztek, azt hiszem nem értették, miért fontos nekem ez a változás, hisz semmi újat nem mondtam senkinek. Ölelős és Zizi nem néztek komplett hülyének, ők ketten nem, sőt sikerült megfertőznöm őket a változás, a fejlődés szellemiségével, hogy a kulcs minden élethelyzetben az, hogy először nem a körülményeknek, hanem nekem kell változnom, és ez a változás lassan, de mindent meg fog változtatni körülöttem. Már az is öröm, mert nem természetes, hogy van, aki figyel rám, miközben elmondom, hogy min megyek keresztül. Hármunkat ez kezdett összehozni. Az önváltozás igénye. Így csapódtam Ölelős és Zizi mellé, akik hihetetlen bájjal hallgatták tőlem, hogy „nem bűn, ha szeretem magam”, meg hogy „milyen jó változni!” Ez volt az ajándék. Hogy figyeltek rám. Mert, *„ha valakit megsértünk, legalább elismerjük, hogy tudjuk, hogy létezik; de ha nem vagyunk hajlandók meghallgatni, az olyan, mintha számunkra nem is létezne.”*

Szokásaim, gondolataim nyomasztó terhe olyan, mintha egy bogár állandóan a fülemben sisteregne. Híres hazai szakember előadásában hallottam ezekről a tipikusan jellemző bogarokról. Ez az előadás sokat segített, hogy megérthessem hasznavehetetlen gondolataimat és kezdtem érteni, van megoldás fárasztó szokásaimra, vérszívó gondolataimra.

A múlt bogara nyomaszt, amikor állandó büntudatban, a múlt foglyaként élem az életet, amikor folyamatosan elhiszem, hogy múltbéli sérelmeimnek, elkövetett hibáimnak nem lehet vége. Pedig miért ne zárhatnám le mai dátumozással a múltat? Hiszen senki nem akadályozhat meg ebben, csak magamat akadályozhatom. A múlt bogara nem engedi, hogy megbocsássak magamnak és ekkor egy vég nélküli, teljesen értelmetlen önmarcangolás fogja betölteni egész mihaszna léteimet. Hiába kapom meg mindenkitől a megbocsátást, ha magamnak nem tudok elengedni. *„Nem tudjuk elfelejteni a múltat, de nem kell benne élnünk. Továbbléphetünk.”*

A tökéletesség bogaraival mindent száz százalékosan akarok teljesíteni, és ezt a megfelelési vágyat várom el mindenkitől. Ez a bogár elviselhetetlenül türelmetlenné tesz, olyanná, akinek nem lehet örömet szerezni. Ekkor a képzeletbeli kertben csak a gazt, a bogáncsokat veszem észre. A rózsákról, ezeryi bimbóról és a madarak kedves csiviteléséről tudomást sem veszek, mert a tökéletesség bogara tökéletesen képtelenné tesz erre.

A „kellett volna” bogár a bebetonozott elégedetlenség sistergése, amikor nem a megoldásban akarok élni, hanem mindig a problémában. A „kellene” és a „kellett volna” csapdájában a lehetőség csupa kellemetlenség és akadály. Pedig a lehetőséget csak ki kéne próbálni, működni fog, az biztos.

A jövő bogara. Ilyenkor nem merek lépni, nem merek részt venni, nem merek építkezni. Azonnal célba akarok jutni, vagyis lehetetlent kívánok. Lépni merni. Erről csak annyit, amennyit egy ismerősöm mesélt. Kis faluban él, ahol több mint húsz évvel ezelőtt nem volt divat a három gyerek. Kettő az jó, de három gyereket már sokallt a társadalom. Mégis megbeszélte feleségével, mivel két gyerekük már nagyjából tizenöt éves, ezért akarnak egy harmadikat is, akivel törődhetnek, aki kitölti idejüket és életüket. Megtették, amit elhatároztak. Komoly, istenfélő családtag még azt is felajánlotta, hogy ad pénzt, csak vetessék el a gyereket. A szokás hatalma. Szerte faluban rossz hírük lett, de nem tartott ez sokáig, hiszen amikor látták a faluban, hogy mennyi örömet jelent nekik új gyermekük, amikor látták a népek, hogy így is szépen és jól meg tudják oldani az életüket, akkor több család példájukon felbuzdulva harmadik gyereket vállalt, azt a harmadikat, akit eddig is akartak, de nem mertek lépni, nem mertek tenni.

Értéktelenítő bogár. Ez a nyomasztó teher megakadályoz engem abban, hogy felismerjem és használjam mindazt, amiben jó vagyok. Az értéktelenítő bogár sistergése képtelenné tesz arra, hogy örülhessek eredményeimnek. Az ember ilyenkor nem tudja megölelni magát. Ezért mást sem fog tudni magához ölelni. Az Ölelős egy tisztítóóra után evett volna zöldséglevest. A férje halászevet főzött, amiből nem ehetett. Eszembe jutott -meséli, hogy én már szeretem magam, szóval, hogy ne éhezsek tovább, főztem magamnak egy jó zöldséglevest. Az Ölelős így taposta el az értéktelenítő bogarat, mert pont így hangzik az, amikor valaki örülni tud az értékeinek.